

DATE INEDITE REFERITOARE LA LOCALITATEA PUCIOASA

CLEOPATRA IONESCU,

ZOE ENĂCHESCU

Localitatea Pucioasa este formată din satele : Șerbănești, Podurile, Glodeni și Pucioasa. În componența satului Șerbănești, intră cătunele Șerbănești, Miculești și Diaconești, cătune care poartă numele fostelor familii de moșneni, locuitori ai acestor meleaguri. Satul Șerbănești este străjuit de dealurile : Copăcișul, Stîrmina și Crețul, fiind străbătut la est de pîriul Bisdidel și spre vest de riul Ialomița. La sfîrșitul secolului al XIX-lea avea ca vecini localitățile : la nord Bela, la sud Podurile, la est Virfurile și la vest Moțăeni, despărțindu-se de localitatea Virfuri prin muchea Crețului, de Moțăeni prin riul Ialomița, și de Bela prin pîriul Bisdidel¹.

Dintre satele componente ale orașului Pucioasa, Șerbăneștii au atestarea cea mai veche. Este amintit la 16 ianuarie 1538, în cartea domnească dată de Radu Paisie, prin care întărește mitropoliei din Tîrgoviște o parte din muntele Bucegi, dăruită de Mircea din Șerbănești², iar la 21 noiembrie 1577 Mihai voievod întărește lui Vlad ocina cumpărată de la Stroie din Șerbănești³. Boieri, moșneni și preoți apar ca martori la întocmirea unor zapise de vînzare-cumpărare ca : popa Vlăduți din Șerbănești (1592), și din Șerbănești Neagu (1599), i ot Șerbănești Băncilă vistiernicul (1673). În anul 1641, prin hrisov, Matei Basarab întărește lui Neag, Alexandru, Miculi, Voicu, Neacșu și altora, precum și feciorilor lor „ocină în Petrești, ce se cheamă și Șerbănești“. Ca hotare sînt menționate apa Vîlcăni și viile. O parte din această moșie a fost impresurată de boierii din Săteni și de Bunea vistiernicul și a nume porțiunea din : Piscul Feților în sus, Poala Dosului pînă în Gilmă. Moșnenii din Șerbănești nu au suportat că moșiile lor să fie pe mîini străine și au mers la Divanul cel Mare, „cu mare cu micu“, pentru a li se face dreptate. Domnul împreună cu cei 12 boieri, au cercetat și alte cărți domnești mai vechi și constatînd că aceștia au dreptate întărește

1. George I. Lahovari, **Marele dicționar geografic al României**, vol. V, București, 1902, p. 511.

2. **D.I.R., veacul XVI, B. Țara Românească**, vol. II, Buc., Edit. Acad. R.P.R., 1951.

3. **Idem**, vol. IV, Buc., 1952, p. 300.

„ocină în Petrești ce se cheamă și Șerbănești pentru că au fost al lor bătrână și dreaptă ocină din descălecătoarea țării“⁴, deci de la întemeierea statului feudal.

O altă localitate componentă a localității Pucioasa este satul Podurile. Acesta este format din cătunele : Podurile de Sus, Podurile de Jos și Malurile, străjuite de vârful Pucioasei, vârful Petranei, vârful Davuli și Piscul Malurilor. Satul este udat în partea de est de riul Bisdidel. Se învecinește cu localitățile : la est cu Valea Lungă, la vest cu Cucuteni, la nord cu Șerbănești și la sud cu Brănești. De comuna Valea Lungă și Cucuteni se desparte prin dealuri și păduri, de Brănești prin riul Ialomita, iar de Șerbănești este nedespărțită⁵. Ca primă mărturie documentară cunoscută pînă în prezent a satului Podurile este zăpisul dat de Oprea Cheseaua din Cucuteni, la 7 decembrie 1641, ceaușului Oancea, care făcînd un împrumut de 14 ughi au pus zălog „Podul cel Mare” tot, pînă în apa Vilcănii. Ca dobîndă i s-a pretins să-i cosească iarba pînă la zi. Pe verso la acest document apare cu acelaș scris și cerneală Vilcana, Podurile de Jos i de Sus“⁶. În anul 1647, Vlad Ciulimbră din Cucuteni sud Dimbovița, dă zăpis lui Ion Cristocescu din Runcu „precum să se știe că i-am vîndut o livade în „Poduri“, din piscul cel înalt în jos pînă în apa Crevediei⁷.

Satul Glodeni este cunoscut mai întîi ca moșie. Ca atestare documentară cunoscută pînă în prezent este zăpisul de vînzare-cumpărare intervenit la 1 septembrie 1595 între Drăgoi, fratele său Manea și nepoții săi Radu și Dobre prin care vînd lui Arbănaș ocina lor din satul Glodeni în schimbul sumei de 18 ughi⁸.

În cărțile domnești și zăpisele emise în anii următori apare moșia Piscani lingă Glodeni (1632), sat dispărut. Printre martori apar : și din Glodeni Ioan (1641) i ot Glodeni Stan lui Stăncică, Coman Tatului, Tudor Beschiul (1650), Șerbu ot Glodeni (1638) ș.a.

În anul 1702, Ivan fiul lui Stoica abagiu, vinde lui Mihai Cantacuzino, biv vel spătar toată partea de moșie de la Glodeanu din județul Dimbovița, care se cheamă „Trîndul”⁹. Dealurile Glodenilor sînt cunoscute prin cultura viței de vie. Locuitorii acestei moșii erau obligați să dea vinăriciu atît pentru mănăstirea Dealu, cît și pentru domnie. Astfel la 1 septembrie 1749, Grigore Ghica prin carte domnească, acordă mănăstirii Dealu „vinăriciul din dealul Solomonu, Glodeanu, i al Răzvadului ot sud Dimbovița din zece vedre de vin o vadră împreună cu perperul. În document se menționează că mănăstirea Dealu a fost miluită cu vinărici încă din anul 1743 de Mihai Racoviță „și a celor mai

4. Colecția Zoe Enăchescu, comuna Brănești, jud. Dimbovița, inv. 24.

5. George I. Lahovary, *op. cit.*, p. 18.

6. George Potra, *Tezaurul documentar al județului Dimbovița (1418—1800)*, Tirgoviște, 1972, doc. 347, p. 207.

7. *Idem*, doc. 390, p. 239.

8. D.I.R. veacul XVI, vol. VI, nr. 204, f. 188—189.

9. George Potra, *op. cit.*, doc. 728, p. 552—553.

10. *Idem*, doc. 859, p. 695—696.

dinainte răposați domni“. De reliefat este și faptul că obligatoriu consfințit prin act domnesc trebuiau să se întocmească „în dublu exemplar“ catasthe, semnate atât de viniricearii domnești, cât și de viniricearii mănăstirești. Aceștia strîngeau banii vinăriciului pentru o vadră de vin, patru bani și ploconul. Din acesta lua mănăstirea doi bani de vadră, iar vinăricearii domnești luau cîte doi bani de vadră plus ploconul. În ceea ce privește otaștina trebuia să se dea din 20 de vedre de vin o vadră, însă în document se menționează că „pentru otaștină vin să ia, iar nu bani“¹⁰.

Toponimele existente în documentele vremii ca „drumul viilor“, „vilcelul viilor“, „poalele viilor“¹¹, dosul viilor ș.a., confirmă existența culturii viței de vie pe aceste meleaguri.

Pînă în prima jumătate a secolului al XIX-lea, localitatea Glodeni este cunoscută ca unitate administrativ-teritorială, iar începînd cu a doua jumătate a secolului, mai precis în anul 1857, este împărțită în două : Glodeni din Vale, care s-a alipit localității Podurile de Jos, iar mai tîrziu localității Șerbănești Podurile, apoi Pucioasa, iar Glodeni din Deal împreună cu satul Lăculețe „fiind în apropiere unul de altul“ au constituit o unitate administrativ-teritorială cunoscută sub numele de „comuna Glodeni“.

Pucioasa este atestată documentar în anul 1760, iar într-o hotărnicie făcută mai tîrziu este consemnat „vilcelu fîntînilor Pucioasii“. La 1 martie 1800, Adam fiul lui Ion Maldăr, cheamă în judecată de Stîlcea fiul lui Mircea podorean solicitîndu-i „moșia de la Pucioasa, care se hotărăște cu moșia Coțăeni“, arătînd că această moșie nu a fost vîndută, ci ar fi fost pusă zălog și cu protimis. Din cercetările efectuate reiese că moșia Pucioasa nu este zălogită ci este vîndută statornică. Această vînzare a fost confirmată și de zapisul lui Gheorghe Maldăr, care poartă data de 1 octombrie 1760 prin care „îi vinde acea moșie Pucioasa cu toate semnele și cu vad de moară“¹². Acesta este singurul document cunoscut de noi pînă în prezent care atestă Pucioasa ca moșie. Într-o hotărnicie a moșiilor Pucioasa și Vilcana din anul 1843 se arată că Gheorghe Maldăr mai poseda trei pogoane și patru prăjini înfundătura lui Ion Corși din Glodeni cu zapisul din 20 martie 1772, ce se văd așezate între înfundăturile Pucioasei“¹³.

În secolul al XIX-lea hotarele moșiei Pucioasa sînt consemnate într-o hotărnicie — Valea Ialomiței pe mal în sus pînă în hotarul moșiei Mircești, pe marginea pădurii oprite, urmează apoi de Pietriș și virful Mlăci. În satul Pucioasa sînt consemnate cătunele „Lîngă apa Vilcana“, și se întinde pe lîngă apa Vilcana, pe marginea pădurii oprite

11. Colecția Zoe Enăchescu. inv. 3.

12. Idem, inv. 7.

13. Idem, inv. 10.

14. Muzeul județean Dîmbovița, dosarul cu împroprietăririle din 1864.

15. George I. Lahovary, op. cit., vol. V, 1902, p. 124.

în curmeziș pînă în hotarul moșiei Mircești și pe acest hotar la vale la piscul Sarului. Un alt cătun cunoscut al satului Pucioasa este „Cufurita“, care se întinde pe apa și Valea Pușcașului și „Zapodia“¹⁴.

În cartea sa publicată în anul 1837, doctorul Episcopescu, vorbind despre apele de la Pucioasa, afirmă că la Șerbănești sînt șase izvoare, cel mai sus mai însemnat avînd puțin fier și păcură. În anul 1873 la expoziția de la Viena au fost trimise ape minerale de la Pucioasa a căror analiză a fost făcută de dr. Bernard. Așa au început să fie cunoscute acțiunile beneficătoare ale acestor ape. În anul 1875, Consiliul județean a cumpărat un teren pe care în 1888 s-a construit un pavilion. La sfîrșitul secolului al XIX-lea sînt consemnate un număr de trei izvoare principale sulfuroase, dintre care două pentru băi și unul pentru băut. Puțul de unde izvorăște apa pentru băi avea 6 m. adîncime, iar debitul apei era de 4 m.c. pe oră. Apa pentru băi era adusă în butoaie, iar băile se făceau de către pacienți la locuințele lor¹⁵. La începutul secolului al XIX-lea apare „moșia noastră Zărăfoaia din satul nostru Șerbănești, pe care polcovnicul Panait o cumpărase de la Ioniță Coșoveanu, iar moșnenii Șerbănești au cerut protimisii de răscumpărare fiindcă acest „codru de moșie“ se afla în mijlocul moșiei moșnenilor Șerbănești¹⁶. Într-o hotărnicie făcută de bătrînii satului au stabilit hotarele : „de unde se începe stăpînirea livezii ce se numește Zărăfoaia... acest trup de livade nu se coboară mai mult înspre apa Bizdidelului, decît numai pînă în Vilceaua Cufurii“¹⁷.

Cele două moșii principale Șerbăneștii și Podurile, din care s-au desprins mai tîrziu după cum am văzut Pucioasa și Zărăfoaia, au fost cunoscute mai tîrziu ca sate. Între anii 1831—1864, aceste sate au fost conduse de aleșii satului iar în alte acte ca deputați. Ca urmare a Legii comunale din noiembrie 1864, aceste sate au devenit comune conduse de primari. În localitatea Șerbănești era reședința plaiului Ialomița. În anul 1883 plaiul Ialomița se unifică cu plaiul Dimbovița purtînd denumirea de „Plaiurile Unite“, iar cele două localități principale și împreună cu Zărăfoaia și Pucioasa au fost unificate, formînd o singură unitate administrativ-teritorială „comuna Șerbănești-Podurile“. Aici se afla reședința comunei, a subprefecturii plaiurilor Dimbovița-Ialomița, a judecătorei de ocol, medicul de arondisment, o stație poștală de telegraf¹⁸. După cum am mai arătat fosta moșie Glodeni se desparte în două, Glodeni din Vale, care s-a alipit satului Podurile de Jos, comunei Șerbănești-Podurile și apoi localității Pucioasa. La 27 mai 1894 a fost pusă în circulație linia de cale ferată Tirgoviște — Pucioasa.

14. Muzeul Județean Dimbovița, Colecția manuscrise inv. 352/1739.

15. *Ibidem*, inv. 374/1762.

16. George I. Lahovary, *op. cit.*, vol. V, Buc. 1902, p. 511.

17. Arh. St. Dimbovița, fondul Ocîrmuirea jud. Dimbovița, dos. 1662/1834, f. 22, 62.

18. Colecția Zoe Enăchescu, inv. 12.

19. *Ibidem*, inv. 4.

Ca drumuri locale întâlnite în documente menționăm : „drumul viilor“ în localitatea Glodeni, „drumul cel mare“ în Șerbănești. De asemenea în secolul al XIX-lea sînt menționate două drumuri comerciale, care străbat localitățile Pucioasa, Tița și Moroieni, iar „de la Șerbănești se face un drum la Adunați ot Provița, hotarul Plaiului Prahova, de unde poate merge la Breaza ot Prahova, aproape de Cîmpina, trecînd prin satul Măgura Bezdead“¹⁹.

Luete fiecare în parte moșiile menționate au un caracter complex fiind formate din vatra satului, hotarul cu fineață, pădure și munte. Și în documentele secolului al XIX-lea în zapisele de vînzare-cumpărare se menționează „hotarul Șerbăneștilor, din apa Ialomitei, adică i-am vîndut dintr-un circicu două părți din apă, den piatră, den cîmpu, den pădure, den nuci i din alți pomi fructiferi“²⁰.

Pe dealurile localităților menționate se practica intens cultura viței de vie. După cum am văzut în localitatea Glodeni, documentele consemnează obligația locuitorilor de a da vinărici atît mănăstirii Dealu cît și domniei. Actele de vînzare-cumpărare consemnează și vii atît în Glodeni cît și Pucioasa. În anul 1820 Floarea, soția lui Ion sin Vlad Văsiu, Niculae sin Ion Văsiu ș.a. din Poduri vînd diaconului Matei și lui Gheorghe Mircescu douăsprezece prăjini de pămînt în poalele vii“²¹. În anul 1833 o parte din moșnenii din Glodeni au „vîndut cu bani, iar alții hrăzindu de pomană partea de vie... în Pucioasa, din vîrf și pînă în vale în drumul cel cu obrația ei“²². De asemenea în anul 1859, Arghir fiul lui Arghir Mircescu vinde Elenii Grigore Mircescu via din Pucioasa cu poalele ei cu tot²³.

O altă bogăție a teritoriului orașului Pucioasa sînt livezile cu fineață, consemnate și în acte ca : livadea de la stejar, livadea lui Coman logofătul, livada lui Ioniță Popescu ș.a. Sînt cunoscutе și livezile cu pomi fructiferi în special a livezilor de pruni, consemnate și în zapisele de vînzare-cumpărare. Astfel în anul 1832, Ion sin Rizea rotar, vinde popii Matei din Podurile „prunii din căminul părintesc“²⁴. Din prune se fabrica tuica, care constituia o pîrticică din zestrea dată ficei la căsătorie. În foaia de zestre dată de Tache Constantin la căsătoria ficei sale Leanca dă 400 vedre de rachiu, însă cu o clauză că dacă nu-i va conveni, îi va da 4000 lei, însă numai după ce va vinde rachiu.

În localitatea Pucioasa sînt consemnate și mori. Astfel, în anul 1760, prin zăpis de vînzare- cumpărare, Maldăr vinde moșie în Pucioasa

22. Ibidem, inv. 22.

23. Ibidem, inv. 17.

24. Ibidem, inv. 11.

25. Ibidem, inv. 7.

26. Muzeul Județean Dimbovița, Colecția de manuscrise istorice inv. 351/1737.

27. Colecția Zoe Enăchescu, inv. 6.

28. Dimitrie P. Condurățeanu, *Geografia discriptivă fizică, politică și economică a județului Dimbovița*, ed. I, Tîrgoviște, 1877, p. 50—51.

„și cu vad de moară“²⁵. În anul 1818 noiembrie 29, Ioniță Diaconescu încredințează lui Năstase sin Petru grămaticu din Șerbănești, că la moșia sa din Zărăfoaia să facă o morișcă pe apa Bezdeadului și o casă pentru șederea morarului, să fie și vad de cârciumă“²⁶. Banu și Neagoe Mircescu dă zapis popii Matei, arătînd că mai avînd o „parte de o roată de moară ce o stăpînește împreună cu fratele său Dinu au hărăzit-o popii pentru a purta grijă de sufletele noastre“²⁷. La sfîrșitul secolului al XIX-lea în localitatea Șerbănești-Podurile sînt atestate șase mori de apă²⁸. Menționăm că în hotarul Șerbăneștilor mai este consemnată și o dîrstă. În hotărnicia făcută de serdarul Teodor Paladi și ca urmare a judecății dintre moșnenii Șerbănești și moșnenii Berevoiești din Fieni, care a avut loc în Divanul Civil Secția I-a din Valahia Mare, prezentîndu-se ambele părți cu acte domnești, pentru stabilirea hotarelor și se arată că „stăpînirea Șerbăneștilor este și călcarea de la Valea cu Spumă în dîrsta Buzii în sus“²⁹.

Știutori de carte au fost în toate localitățile menționate, care în prezent constituie orașul Pucioasa. Mărturie sînt actele vremii în care se menționează : și am scris eu popa Gheorghe ot Poduri (1820), și am scris eu Dumitrașcu ot Glodeni cu zisa mai sus numiților (1830) și am scris eu Ioan Negrescu (1832) ș.a. În anul 1827 este consemnat și un grămatic Petre grămaticu ot Șerbănești.

Învățămînt sătesc nu a existat decît după anul 1838, dată cînd pe lingă școala națională din Tîrgoviște funcționa un curs normal, care pregătea cadre pentru învățămîntul sătesc. La 20 august 1838 Nicolae Popescu în vîrstă de 27 de ani, fiu de preot, funcționa în școala din Șerbănești, iar la 30 septembrie 1841, figura ca învățător Ștefan Popescu în vîrstă de 20 de ani. La 18 septembrie 1839, Dumitru Barbu era învățător în localitatea Podurile de Sus. Ion Nițescu, în vîrstă de 19 ani, din Podurile de Jos, funcționa ca învățător în localitatea Șotînga³⁰. În anul 1857 exista o singură școală pentru Podurile de Jos și Glodeni din Vale și o altă școală pentru localitățile Șerbănești și Podurile³¹. În anul 1887 în comuna Șerbănești-Podurile existau patru școli mixte, dintre care una avea un frumos atelier de tîmplărie și dogărie³². Toate aceste sate sînt în componența actualului oraș Pucioasa.

29. Muzeul Județean Dimbovița, colecția manuscrise istorie inv. 465/1858.

30. Gh. Părnua, *Inceputurile culturii și învățămîntului în județul Dimbovița, Tîrgoviște*, 1972, p. 271.

31. Oproiu Luminița, Oproiu Mihai, *Situația învățămîntului sătesc în județul Dimbovița la anul 1857*. *Insemnări pedagogice*, II, Tîrgoviște, 1974, p. 89.

32. George I. Lahovary, *op. cit.*, vol. V., p. 18.

ANEXE

DOCUMENTUL NR. 1

Izvodu după cartea lui Matei vodă Basarab scoasă pe rumânie Dat-am domnia mea această învățătură a domniei mele acestor săteni din Petrești ce se cheamă Șerbănești de la plaiu din județul Dimbovița, anume Neag cu frații lui i cu ceata lui și Alicsandru cu frații lui i cu ceata lui și Miculi cu feciorii lui nepoții lui Stroie și Ioan și Pătru și Micul cu fecorii lui Mihăilă cel bătrîn din Petrești și cu feciorii lui și Voicul și Neacșul cu frații lor și cu Marin, Avram și Stoichii al popii feciorul Vladului și cu feciorii lui și Radu diacon și Neculi Serdoiu și Bran feciorul Stoichii și Stanciul și Costea nepoții lui Neagoe și Stan și cu feciorii lor ciți dumnezeu le va da ca să le fie lor ocină în Petrești ce se cheamă Șerbănești, însă să se știe ca să le fie avrămești dintr această ce este mai sus însă ocina din Petrești de preste tot hotarul, părți iară Petrești să fie [...] apa Vilcânii și în sus pe apa Vilcânii încă viile și de acoloa în sus [...] în gilma pre unde au pus cei douăsprezece megiași cu om domnesc anume Padomie spătarului, feciorul jupinului Cernatu vel portear pietre și semne, pentru că această mai sus zisă ocină din Petrești fost-au a lor bătrînă și dreaptă ocină din descăletoarea țării cum am văzut domnia mea și cartea leat 7069, făcută și înnoită pre toate cărțile bătrîne și totu a făcut acești oameni ce scriu mai sus această ocină ce se cheamă Petrești cu bună pace, iar de la o vreme încoace, fost-au împresurat boierii din Săteni și Bunea vist[iernicul], însă din Piscul Feților în sus, Poala dosului pînă în Gilmă și pînă în hotarul [...] și tot au ținut el în silă și fără nici o treabă într-aceia acești săteni ce sînt mai sus ziși din Șerbănești, ei nu s-au suferit de moșile lor să le lase să le ție boierii din Săteni și cu Bunea vist[iernicul] fără de nici o treabă, ci ei au venit înaintea domniei mele în Divanul cel mare, toți cu mare cu mic de s-au pîrit de față cu boierii din Săteni cu cartea logofătului i cu nepoții lui Vintilă i Nica și cu frații lor și cu Bunea vist[iernicul], plîngîndu-se acești săteni ce s-au scris mai sus din Șerbănești de mare strîmbătate și împresurare ce au de la boierii ce sînt mai sus scriși între aceia domnia mea au căutatu și am judecat pre lege și pre dreptate împreună cu toți boierii domniei mele [...] din Bărbătești Stoica Pătru și din Săteni [...] i Stan și Neagu și din Glodeni Ioan și din Runcu Tudor sin Leota și din Șerbănești [...] și Dragomir Ștefan, iar din Bezdead și cu om domnesc Pahomie spătar într-aceia acești megiași ce s-au scris mai sus, Pahomie spătaru ei au mers și au aflat ocina Petreștilor împresurată și ținută de boierii din Săteni și de Bunea vist[iernicul] în puterea lor fără dreptate. Deci au pus pietre și semne cum au aflat cu sufletele lor, cu a scrie mai sus, precum am văzut domnia mea și cartea acelor doisprezece boieri și cu Pahomie spătar

preste tocmeala ce scrie mai sus, la mîna acestor săteni din Șerbănești. Drept aceia am dat domnia mea ca să aibă a ținea moșia pre semne cum scrie mai sus, să le fie lor ocină de moșie și stătătoare feciorilor și nepoților lor în veci cum au fost și mai dinainte vreme. Și am pus domnia mea și mărturia boierilor divanului Dragomir vel ban, i Dumitru vornicu, i Radu log[ofăt] ispravnicu i Preda spătar i Dumitrașcu Stoinescu i Radu comis i Costandin post[elnicu] și ispravnicul Radu vel logofăt. Și am scris Dumitru log[ofăt] în cetatea Tîrgoviște în luna decembrie leat 7151.

Această copie s-au scos înlocmai după alta, asemenea copie neadeverită de nimeni la Școala domnească a sfintu[lui] Gheorghe vechi din București de mine cel mai jos iscălitu și fiindu veche și foarte putredă pre unde sau cunoscut slovele s-au scris asemenea, iar pe unde au fost spartu de nu s-au putut cunoaște, sau lăsat loc de cît precum se vede. Am scris dascălu iz pisah 1825 iul[ie] 16.

Colecția Zoe Enăchescu comuna Brănești județul Dimbovița, inv. 24, original românesc, hîrtie.

DOCUMENTUL NR. 2

Adică eu Ion sin Diaconu lui Cîrsti ot Glodeni din preună cu soția mea Voica, precum să se știe că am vîndut Livadea de la stejar în semne: din hotarul Brăneștilor pe drumu în sus pînă în gardul lui Radu Văsui și pe de alături cu gardul la mal pînă în Drumul viilor, pe drum în sus pînă în vîlcelu viilor, în salcii roșii și de acolo de a curmezișu, iar în hotarul Brăneștilor, i-am vîndut Mircii podoranu de a mea bună voie în taleri 60 ca să fie dumnealui moșie stătătoare, dumnealui și feciorilor și nepoților și strănepoților lui. Și cînd s-au făcut acest zapis au fost mulți oameni martori, care mai jos se vor iscăli. leat 7280 martie 17 [1772]

eu Radu Ismir mar[tor]

eu Neagoe mar[tor]

eu Dobre Diacon mar[tor]

eu Stancu mar[tor]

[verso] Livadea de la stejar

Colecția Zoe Enăchescu comuna Brănești județul Dimbovița, inv. 3, original românesc, hîrtie.

DOCUMENTUL NR. 3

Plaiul Ialomiții

Adam sin Ion Maldăr i Coțăeni din plaiul Ialomiții au tras la judecată înaintea mea pe Stoian sin Mircii podorean din tracest plai ce-

rind adică de la Stoian o moșie de la Pucioasa ce se hotărăște cu moșia Coțăeni a dumnealui clucer Alecu Văcărescu cum spun că n-au vîndut-o neamului acea moșie la Mircea statornică, ci ar fi pusă zălog și cu protimisis, să o scoată Adam din zălogire, Am întreat și pe Stoian ce are să răspundă la cererea lui Adam și cu un cuvînt zice că nu este zălogită acea moșie ce are Adam, ci este vîndută statornică, la care mai are și un zapis al lui Gheorghe Maldăr, unchi lui Adam, împreună și cu Rada muma lui Gheorghe i cu cumnata sa Stanca muma lui Adam. Încă și Adam se văzu iscălit, care zapis îl văzui cu leat 7268 octombrie 1, care fac 41 ani pînă acum, îi vinde acea moșie cu toate semnele și cu vad de moară în taleri 16 satornică. Și sînt și mulți preoți de cinste iscăliți întracest zapis, la care zapis Adam iarăși răspunde zicînd că are bănuială că acest zapis l-ar fi făcut Stoian cu un Frîncu log[ofăt]. Am cercetat iscăliturile preoților cum și zapis de este cu slova acelui Frîncu log[ofăt], care rînduindu-le nu s-a potrivit, față fiind și preot popa Gheorghe duhovnicu, feciorii popii Banului i Șerbănești, care se vede iscălit într'acel zapis, i-am arătat iscăliturile și cu adevărat zice că este iscălit tată său însuși cu mîna sa. atît tată său popa Banu, cum și popa Vasile, i popa Anastasie Șerbănescu i Bucșani. Încă și Radu vâtaf o am trimis ca să vie de față și neputînd veni dete adeverință în scris. Dar cum hotărăște zicînd că este vreme multă cu zile multe vîndută este, nu zălogită. Deci fiindcă Adam nu mai că au zis că acel zapis ar fi făcut de Frîncu log[ofăt] i cocoanii lor avînd bănuială și se scula ca să răscumpere, iar nu că au avut vreunul zapis sau alte mărturii, preoții de cinste iscăliți au rămas fără cuvînt. Drept aceia fiindcă și sorocul de protimisis au trecut fiind 41 de ani la mijloc și mai vîrtos că zapisul nu arată zălogirea ei statornică. Și Adam au fost tot aici alături cu Stoian, iar cînd întralte părți străine să zică că n-au știut, găsind cu cale ca Stoian sin Mircea să-și stăpînească moșia cu bunătate întocmai după zapis și pentru ca să nu mai fie pricină între dînșii, i-am dat această carte la mîna lui Stoian ca să fie nesupărat aici. 1800 martie 1.

Colecția Zoe Enăchescu comuna Brănești județul Dîmbovița, inv. 7, original românesc, hîrtie.

DOCUMENTUL NR. 4

Prea înălțate Doamne,

Cu plîngere jeluim milostivirii măriei tale că în leat 1819 iunie după judecata ce au avut la dumnealor veliții boieri cu Panait polcovnic din Tirgoviște socru dum[nealui] slugerului Iamandi pentru un codru de moșie Zărăfoaia, din satul nostru Șerbănești din sud Dîmb[ovița] pe care numitul polcovnic o cumpărase de la Ioniță Coșoveanu, iar noi am cerut protimisis de răscumpărare ca niște vecini ce am fost și sîntem,

fiind în mijlocul moșiei noastre înfundat. S-au găsit cu cale după cererea sa prin pitacu dumnealor boierilor ce s-au făcut la sfînta mitropolie să încredințăm noi cu jurămînt cum că n-am știut de vînzare statornică pînă am văzut pe dinsul făcînd acareturi după care am și săvîrșit jurăm[înt] precum și răspunsul prea sfîntei păr[înte] mitropolit de atunci în scris în dosul acelu pitac dovedește însăși fiind la cînst[ita] hătmănie, am și dat bani față de vechilul său cîți adică s-au dovedit că au dat pe acea cumpărătoare și au stăpînit-o doi ani cît au mai trăit Panait. Iar după moartea sa, în vremea răzvrătirii la 1821 fiind ispravnic de Dîmbovița] dum[nea]lui slugeru Iamandi cu act viclean, avînd asupra mea, adică pe mine Ioniță sin Diaconu Negoită ca unul ce și eu sînt între celelalte bresle supus ispravnicatului m-au chemat prin răvaș cu altă breaslă de am mers în curtea dumn[nealui] cu cuvînt să mă orînduiesc în plasă după împlinirea de cele trebuincioase oștirilor, iar simțînd că chemarea mea nu e pentru aceia, ci pentru a-și împlini dumn[nea]lui cugetul rău asupră-mi am fugit și mi-am orînduit om în loc, cînd pe de altă parte au închis pe trimisul meu, pe de alta au trimis slujitori la vâtaful plaiului postel[nic] Ilie cel ce acum este aici se afla atunci vâtaf de m-au prins și m-au dus la Tîrgoviște, unde m-au închis ținîndu-mă șapte zile apoi cînd dum nea lui au plecat la Brănești tovarășul dumnealui mi-au luat t[a]l[eri] 30 și m-au slobozit și pe drum mergînd eu acasă și dum[nea]lui venea înapoi acasă întîlnindu-mă pe drum au pus slujitorii de m-au bătut de moarte și dum[nea]lui au trecut cu armăsarul de multe ori peste mine, dînd cu biciu în mine, din care doi turci ce erau pe lîngă dumnealui m-au scos că de tot mă omora, atunci în răzvrătire, zicînd că atunci și-au împlinit cugetu și atunci ne-au luat în silnicie și această răscurpărată moșie stăpînind-o și acum fără nici un cuvînt al dreptății, pricinuind că nu s-ar fi primit bani de la cînst[i]ta hătmănie, cu totul păgubindu-ne. De aceia ne rugăm să fie milă mării tale și asupra ticăloasei noastre, a se îndatora să ne sloboază moșie cu venitul ei de doi ani, căci numitul sluger acum ne zice că de soacra domniei sale se stăpînește. Și dacă au mers la dumneaei arunca asupra dumnealui, purtați cu vorba fiind noi de la unul cînd la altul. Și mai întîi să ne dea zapisele acestei moșii, precum este înscris de la cînst[ita] hătmănie și de atunci și așa să i se sloboază banii eă făr[ă] cuviință este a ne tot stinge cu cheltuielile. Și ce va fi mila mării tale.

ss. Ioniță sin Diaconu Negoită, Ioniță sin popa Gheorghe ot Șerbănești sud Dîmbovița.

Dumn[voastră] veliți boieri să cercetați jalba aceasta și să ne arătați în scris prin zapciu hătmănesc. 1823 iulie 14. biv vel sluger,

Muzeul Județean Dîmbovița, Colecția manuscrise istorie, inv. 352/1739.

DOCUMENTUL NR. 5

Adică noi care mai jos ne vom iscăli, încredințăm noi cu zapisul nostru, la mîna diaconului Matei i a lui Gheorghe Mircescu, precum să se știe, cînd aveam noi trebuință de bani, i-am dat douăsprezece prăjini de pămînt ce este în „Poalele vii” lui diaconul Ion, ce se răzorește cu popa Gheorghe și nu în arendă, ci în statornicie, ca să le fie ohabnică dumnealor și copiilor pînă în veci. Și cînd o am făcut această legătură și învoială o am făcut de a noastră bună voie și tocmeala acestui pămînt ne-au dat taleri 20, adică două zeci. Și pentru o mai bună și ade-vărată credință ne-am iscălit și puindu-ne și degitele în loc de pecete, ca să se crează. 1820 ghenarie 2

eu Floarea soția lui Ion sin Vlad Văsiu vînzător

eu Neculae sin Ion Văsiu vînzătoru

eu Radu brat ego vînzătoru

eu Bucur brat ego vînzător

eu Ion sin Mihai Văsiu adeverez

eu Ana soția lui Mihai adeverez

eu Maria Văsioae adeverez

eu Radu podorean martor

eu Oprea Coșotă martor

eu Ion Tăpălagă ot Moroieni, martor

eu Dinu sin Ion podorean martor

Și am scris eu popa Gheorghe ot Poduri

[verso], Floarea lui Iob Văsiu vinde 12 prăjini moșie

Colecția Zoe Enăchescu comuna Brănești județul Dîmbovița, inv. 4, original românesc, hîrtie.

DOCUMENTUL NR. 6

Adică eu cel mai jos iscălit încredințez cu acest zapis al meu la mîna Oprii logofătului ot Glodeni, precum să se știe că de la rugăciunea ce i-am făcut, mi-au făcut bine de mi-au dat t[a]l[er]i 400, adică patru sute cu dobînda pe anu la sută t[a]l[er]i 35, ca să dezrobesc partea de moșioară ce o vîndusem vărului Matei și pentru acești bani să am a-i da atît prunele, merele ce le voi aduna, cum și livezile fineață, ce-i dau tot dumnealui cu prețul cel cuviincios, cum și din bani, silindu-mă a-i mai da ca pînă în soroc de patru ani să răspundă toți banii cu dobînda lor și zapisul vînzării moșiei, luîndu-se de la mîna vărului meu Matei să fie la păstrarea numitului Oprea logofătul pînă la sorocul ce s-au zis mai sus, drept chezășie ca împlinind eu toți bani după cum mă leg să mi se dea la mîna mea. Și eu pentru mai bună încredințare mi-am pus degetulu meu ca să se crează, rugînd și pre alți oameni de cinste de s-au iscălit de mărturie. 1830 sept[embrie] 1. eu Matei sin Stan Oncescu platnic din preună cu soția mea. La această învoială am fost față și eu popa Gheor-

ghe ot Brănești și martor, eu Niță sin Sav[u]ot Maluri martor. Și am scris eu Dumitrașcu ot Glodeni cu zisa mai sus numiților și martor. Să se știe că am primit banii înapoi din suma de t[a]l[eri] 400 ce scrie în fața zapisului cum la vale arată socoteala 1830 decembrie 28 120, adică una sută două zeci am primit rachiu și prunele în t[a]l[eri] 40, ce luase pe porci, i bani pe copita de fin, scăzînd altele toate, iar dobînda nici nu am primit nici nu au scăzut Oprea log[ofăt]. 84,20 adică opt zeci și patru și parale 20 am primit din zapisul lui nea Matei Oncescu din t[a]l[eri] 400 pe prune cu bani din mină. 1834. 361, adică trei sute au rămas Matei Oncescu la mine din taleri 400, cu dobînda lor de pe zapis.

Colecția Zoe Enăchescu comuna Brănești județul Dimbovița, inv. 5, original românesc, hîrtie.

DOCUMENTUL NR. 7

Adică noi care mai jos ne vom iscăli, dăm bun și credincios zapisul nostru la mîna vărului popii lui Matei, precum să se știe că mai rămîindu-ne nouă partea de o roată de moară ce o am cu frate meu Dinu pe din două i o am hărăzit-o vărului popii de a noastră bună voie. însă de a ne pomenii și a purta grijă de sufletele noastre cit va trăi preot și copiii sfinții sale pînă în veci. Și pentru o mai bună și adevărată credință ne-am pus degitele la numele noastre mai jos. ca să se crează. rugînd și pe scriitor de s-au iscălit. 1832 noiembrie 14.
eu Banu sin Neagoe Mircescu vinzător și adeverez
eu Neaga soția Banului adeverez
eu Ion sin Radu Purice martor.

Și am scris eu Ioan Negrescu cu zisa și învățatura mai susnumiților și martor.
[verso] Ionu Neagoe Mircescu hărăzește partea sa de moară.

Colecția Zoe Enăchescu comuna Brănești județul Dimbovița, inv. 6, original românesc, hîrtie.

DOCUMENTUL NR. 8

1850 august 3 primit

Cinstitei ocîrmuirii a acestui județ Dimbovița,
În leat trecut 1832 ne-am judecat la cinstita judecătorie a acestui județ Dimbovița cu Niță Sprinceană și Radu diacon ot Șerbănești, pentru niște moșie ce cumpărase ei și mi s-a dat dreptul de la cinstita judecătorie prin hotărîrea ce am răscumpărat eu pe jumătate din părțile de moșie ce cumpărase numiții și prin bună desfacere cu dinșii de atunci după

hotărîre au primit bani de la mine, precum și eu tot de atunci am stăpînit moșia de răscumpărare de la numiți pînă acum, iar în anul trecut 1849 s-au pus numiții de mi-au cosit o livade de fineață din moșia cea mai sus sau zis. După ce le-au făcut întrebare pentru ce au cosit moșia mea, au zis să-i las ca s-o mi-o plătească în urmă, cerîndu-le au început să adauge altele, pentru care, plecată, mă rog cinstitei ocîrmuiri ca să fie cinstită poruncă către d[omnul] subocîrmuitor ca pe de o parte să-i mărgineze dintr-a acea livade anume îndrăzni să cosească și pe viitor ca să-mi rămîie vitele muritoare de foame, iar pe de alta să-i supuie la răspundere de plată pe ce au cosit din urmă spre a nu mă lăsa păgubași ca unul ce eu am stăpînire cu aht judecătoresc, plecată supusă Ilinca soția răposatului Ban popii Ilie ot Podurile.

[Rezoluție]

Cîrmuirea județului Dîmbovița, subocîrmuirea respectivă văzînd coprinderea aceștia să cerceteze și potrivit coprinderii să facă cunoscut și jeluitorului.

1850 august

nr. 762

Colecția Zoe Enăchescu, comuna Brănești, județul Dîmbovița, inv. 9.

DOCUMENTUL NR. 9

Doamne ajută, fie doamne mila ta spre noi precum nădăjduim și noi întru tine, foaie de zestre a ficei noastre Lianca cum mai jos se arată pe anume.

1865 decembrie 27

lei

4.000 adică patru mii, bani gata, sau să-i dau 400 verde rachiu acum sau după ce voi vinde rachiu să-i dau bani, cum vor voi dumnealor din două una

1.500 adică una mie cinci sute în patru pogoane și jumătate și livade de fineață în hotarul moșiei sfintei mitropolii în cătunul Costești din moșul Dirvaști cu aht de cumpărare

531 adică cinci sute treizeci și una în salba de la gît și treisprezece galbeni în trei bucăți mari, doi icusari vechi, doi noi

1.300 adică una mie trei sute, în patru junci de boi ungurești și două vaci cu vițel, din cei buni

300 în două scoarțe alese de lînă țigae vopsită

300 o saltea umplută cu lînă, fața damasc, o plapumă cu patru perne, idem umplută cu lînă și fețele tot din Damasc

160 patru perne cu fețele de batist cusute în gherghef, noi

160 două cearceafuri batist cusute în gherghef noi

- 300 una rochie de mătase nouă
 200 idem alta de mătase făcută nouă de la paști
 250 două hăinuțe noi de modă, bune
 220 două scurteici, una de mătase bună, și alta de material blănită cu blană bună
 100 una rochie roșie de lână nouă
 60 două, idem stambă bună nouă
 50 două cămăși
 120 fuste cusute în gherghet
 50 una ladă mare de haine
 50 o căldare aramă nouă
 96 un lighean cu ibricul de alamă nou
 60 două tingiri noi spoite, cu capacele lor
 200 un macat roșu de lână țigaie, cu patru fețe de perne noi neumplute
 160 șase lingurițe de argint poliite de probe, douăsprezece cu șase farfuriuțe de marmoră
 60 o tavă dulceată nouă
 90 două parale de aur
 100 două mese din pînză cu șase șervete, șase tacîmuri i linguri, cuțite și furculițe, cu douăsprezece farfurii i două prosoape de cui
 90 un plocat nou
 Peste tot zece mii cincisute șaptezeci și unu s-au primitu și de la dumnezeu să li se dea, iar de la noi blagoslovenie.
 Tache Constantin
 I. Baltac am fost față
 Gheorghe Popescu
 Diacon Ion față
 Grigore Crețescu,
 C. Popescu față
 Niculae Ioniță popa Gheorghe față
 [Autentificare]
 Primăria comunii Podurile Unite,
 Cu acest act de zestre, viind la această primărie d. Tache Constantinescu, cînd s-a pronunțat căsătoria fii sîi d[umnea]lui și după a sa cerere făcută, cerînd iară că este a sa și a ficii sale. 1866 ianuarie 13.

Colecția Zoe Enăchescu comuna Brănești județul Dîmbovița, inv. 8, original românesc, hîrtie.